

**ПРАВИЛА И ПРОЦЕДУРЕ
ЗА РАЗВРСТАВАЊЕ КЛИЈЕНАТА**

Београд, децембар 2022. године

На основу одредби члана 191. Закона о тржишту капитала (“Сл. гласник РС” бр. 129/2021) и одредби Правилника о правилима поступању инвестиционог друштва приликом пружања услуга (“Сл. гласник РС” бр. 77/2022), директор Брокерско-дилерског друштва ТЕЗОРО БРОКЕР ад Београд (у даљем тексту: Друштво), дана 28.12.2022. године, доноси

ПРАВИЛА И ПРОЦЕДУРЕ ЗА РАЗВРСТАВАЊЕ КЛИЈЕНАТА

Члан 1.

Пре пружања услуге Друштво клијента разврста у категорију професионалних или малих клијената.

Члан 2.

Категоризација клијената врши се на основу информација које су Друштву доступне у вези са:

- инвестиционим циљевима клијента,
- знањем и искуством, и
- финансијском позицијом клијента,

а по основу критеријума способности правилне процене, односно управљања ризицима који карактеришу одређену инвестицију, трансакцију или услугу.

Члан 3.

Друштво је дужно да у пословању са клијентима, ниво заштите интереса која ће клијенту бити пружена, примењује сходно спроведеној категоризацији сваког клијента.

Члан 4.

Када утврди да неки клијент више не припада почетно утврђеној категорији клијената, Друштво је дужно да предузме одговарајуће мере ради промене категорије клијента.

Члан 5.

Друштво сваког клијента, путем трајног носача података, обавештава о:

- категорији клијената у коју је разврстан;
- нивоу заштите интереса која ће му бити пружена;
- могућности да затражи разврставање у другу категорију клијената,
- о свим променама нивоа заштите које произилазе из одлуке о промени категорије клијента.

Професионални клијент

Члан 6.

Приликом пружања услуга професионалном клијенту, Друштво може сматрати да тај клијент има довољно знања и искуства у подручју инвестирања у одређене врсте финансијских инструмената или услуга, односно знања и искуства потребних за разумевање ризика повезаних са трансакцијом или управљањем његовим портфолиом, односно оним услугама, трансакцијама, врстама трансакција или инструментима за које је разврстан као професионални клијент.

Члан 7.

Професионалним инвеститором у вези са свим инвестиционим услугама и активностима и финансијским инструментима, у складу са Законом, сматрају се:

1. лица која подлежу обавези добијања дозволе, односно надзора како би пословала на финансијском тржишту, укључујући:
 - (1) кредитне институције;
 - (2) инвестициона друштва;
 - (3) друге финансијске институције које подлежу обавези добијања дозволе, односно надзора;
 - (4) друштва за осигурање;
 - (5) институције колективног инвестирања и њихова друштва за управљање;
 - (6) добровољни пензијски фондови и друштва за управљање добровољним пензијским фондовима;
 - (7) дилери робе и робних деривата;
 - (8) други институционални инвеститори;
 - (9) други инвеститори који се сматрају професионалним у складу са прописима ЕУ;
2. правна лица која испуњавају најмање два од следећих услова:
 - (1) укупна имовина износи најмање 20.000.000 евра у динарској противвредности по званичном средњем курсу динара према еврџу који утврђује Народна банка Србије;
 - (2) годишњи пословни приход износи најмање 40.000.000 евра у динарској противвредности по званичном средњем курсу динара према еврџу који утврђује Народна банка Србије;
 - (3) сопствени капитал у износу од најмање 2.000.000 евра у динарској противвредности по званичном средњем курсу динара према еврџу који утврђује Народна банка Србије;
3. Република, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе, као и друге државе или национална и регионална тела, Народна банка Србије и централне банке других држава, међународне и наднационалне институције, као што су Међународни монетарни фонд, Европска централна банка, Европска инвестициона банка и друге, сличне, међународне организације;
4. други институционални инвеститори чија је главна делатност улагање у финансијске инструменте, укључујући лица који се баве секјуритизацијом средстава, или другим трансакцијама финансирања.

Професионални инвеститор из става 1. овог члана, а који је клијент Друштва, дужан је да Друштво благовремено обавештава о свим чињеницама које би могле да утичу на промену категорије клијента код Друштва.

Члан 8.

Када је клијент Друштва професионални инвеститор из члана 7. ових Правила, Друштво је дужно да га, пре пружања услуге, а на основу информација о таквом лицу које су Друштву

доступне, обавести да се сматра професионалним инвеститором и да ће бити третиран као такав, уколико се не споразумеју другачије.

Друштво је дужно да обавести професионалног инвеститора о могућности измене договорених услова како би обезбедио виши ниво заштите својих интереса, с тим што је одговорност на овом клијенту да затражи виши ниво заштите својих интереса када сматра да није у стању да правилно процени, односно управља ризицима својственим некој инвестицији.

Виши ниво заштите интереса се обавезно пружа када професионални инвеститор закључи уговор у писаној форми са инвестиционим друштвом којим прецизира да не жели да буде третиран као професионални инвеститор, а такав уговор мора јасно да одреди да ли се односи на једну или више услуга, односно трансакција или на један или више врста производа односно трансакција.

Члан 9.

Друштво може поступати са клијентима који нису наведени у члану 7. ових Правила као са професионалним инвеститорима, на њихов захтев, на основу одговарајуће процене знања и искуства клијента коју је предузело Друштво, а која пружа разумну сигурност да је клијент способан да доноси сопствене инвестиционе одлуке и разуме повезане ризике, с обзиром на природу предвиђене финансијске трансакције или услуге.

Процена из става 1. овог члана укључује проверу да ли професионални инвеститор испуњава најмање два од следећих критеријума:

1. инвеститор је извршио трансакције значајног обима на релевантним тржиштима, уз просечну учесталост од најмање десет трансакција по кварталу у току последња четири квартала;
2. величина финансијског портфолија клијента, који обухвата и готовинске депозите и финансијске инструменте, прелази 500.000 евра у динарској противвредности по званичном средњем курсу динара према еврџу који утврђује Народна банка Србије;
3. инвеститор ради или је радио најмање годину дана у финансијском сектору на пословима који захтевају познавање предвиђених финансијских трансакција или услуга.

Када су у питању правна лица која не испуњавају услове из члана 7. став 1. тачка 2. ових Правила, лице чије се знање и способности процењују је лице које је овлашћено да врши финансијске трансакције у име тог правног лица.

Члан 10.

Клијенти који су третираны као професионални инвеститори на лични захтев могу се одрећи вишег нивоа заштите коју подразумева њихов статус, у складу са следећом процедуром:

- клијент у писаном облику обавештава Друштво да жели да буде третиран као професионални инвеститор, у односу на све или на неку појединачну инвестициону услугу, односно трансакцију или за одређену врсту трансакције, односно производа,
- Друштво је дужно да недвосмислено и у писаној форми упозори професионалног инвеститора о заштити интереса и праву на обештећење, које овим путем може да изгуби,
- професионални инвеститор је дужан да у посебном документу, који је одвојен од уговора, изјави да је свестан последица губитка заштите.

Пре него што усвоји захтев клијента за одрицање од вишег нивоа заштите, Друштво предузима све разумне мере како би осигурало да клијент који захтева да буде третиран као професионални инвеститор испуњава за то прописане услове.

Мали инвеститор

Члан 11.

Малим инвеститорима се сматрају сви клијенти Друштва који нису разврстани у категорију професионалног инвеститора.

Члан 12.

Статус малих клијената у односу са Друштвом карактерише виши ниво заштите њихових интереса у односу на све услуге, трансакције, односно финансијске инструменте, а нарочито у сегменту извршења налога под најповољнијим условима, примени политике извршавања налога, заштити финансијских интереса клијента и оцени примерености финансијских инструмената и/или инвестицијских услуга за клијента.

Члан 13.

Мали клијент који жели да буде третиран као професионални клијент може писаним путем да затражи од Друштва нижи ниво заштите својих интереса у односу на све или појединачну услугу, врсту трансакције, односно финансијски инструмент.

У случају захтева из става 1. овог члана:

1. Друштво је дужно да:

- недвосмислено и писаним путем упозори клијента о смањењу заштите његових интереса и губитку права на обештећење из Фонда за заштиту инвеститора,
- процени да ли клијент поседује довољно знања и искуства за самостално доношење одлука о улагањима и правилној процени ризика у вези са улагањима,
- са клијентом или закључи уговор у писаној форми, односно анекс уговора којим ће бити прецизиране услуге, односно трансакције, односно финансијски инструменти у вези са којима клијент жели да буде третиран као професионални клијент или да одбије да клијенту призна статус професионалног клијента.

2. Клијент је дужан да у посебном документу, који је одвојен од уговора, изјави да је свестан последица губитка нивоа заштите.

Процена из става 2. тачка 1. алинеја 2. овог члана подразумева да клијент испуњава најмање два од следећих услова:

1. инвеститор је извршио трансакције на финансијским тржиштима уз просечну учесталост од најмање 10 трансакција по кварталу у току последње године и у вредности од 50.000 евра квартално;
2. величина портфолија финансијских инструмената, укључујући и новац, инвеститора прелази 500.000 евра у динарској противвредности;
3. инвеститор ради или је радио најмање годину дана у финансијском сектору на пословима који захтевају познавање улагања у хартије од вредности.

Финансијским тржиштима из става 3. тачка 1. овог члана се сматрају тржишта на којима се тргује финансијским инструментима за које клијент жели статус професионалног инвеститора.

Пружање услуга одређеним професионалним инвеститорима

Члан 14.

Одређени професионални инвеститори у смислу Закона и ових Правила су инвестициона друштва, кредитне институције, друштва за осигурање, UCITS фондови и њихова друштва за управљање, друге финансијске институције које подлежу обавези добијања дозволе, односно надзора у складу са законима Републике, националне владе и њихове канцеларије, укључујући јавне органе који се баве јавним дугом на националном нивоу, централне банке и наднационалне организације (у даљем тексту: одређени професионални инвеститори).

Друштво може да иницира трансакције или ступа у трансакције са одређеним професионалним инвеститорима, а да при томе није обавезно да испуњава услове из члана 177, члана 179. ст. 1. и ст. 5-17, члана 180, члана 181. ст. 1. и 6, члана 186. и члана 187. ст. 3-5. Закона у погледу ових трансакција или додатних услуга директно повезаних са овим трансакцијама.

У односу са одређеним професионалним клијентима, Друштва поступа поштено, правично и професионално, и комуницирају на поштен, јасан и необмањујући начин, узимајући у обзир природу одређеног професионалног инвеститора и његове делатности.

Статус одређеног професионалног инвеститора из ст. 1. овог члана не искључује право тих лица да захтевају, било уопштено или за сваку трансакцију посебно, да буду третирани као инвеститори чије се пословање са инвестиционим друштвом уређује у складу са члановима 177, 179, 180, 181, 182, 186. и 187. Закона.

У случају трансакције када се одређени професионални инвеститори налазе у другим јурисдикцијама које нису Република Србија, Друштво признаје статус другог привредног субјекта, како је уређено прописима државе чланице у којој је друштво основано.

Када Друштво закључује трансакције у складу са ст. 1. и 2. овог члана са таквим клијентима, од потенцијалног одређеног професионалног инвеститора дужно је да добије сагласност да се са њим поступа као са одређеним професионалним инвеститором коју сагласност може да добије било у виду уопштеног уговора или сагласност може бити дата за сваку појединачну трансакцију.

Друштво може третирати као одређене професионалне инвеститоре субјекте из трећих држава уколико су истоветни категоријама субјеката из ст. 3. и 4. овог члана.

Друштва, такође може да третира као одређене професионалне инвеститоре субјекте из трећих држава, у складу са ст. 5. и 6. овог члана, под истим условима и критеријумима који су утврђени у ст. 5. и 6. овог члана.

Информисање

Члан 15.

Све информације, укључујући и маркетиншке, које Друштво упућује малим или професионалним или потенцијалним клијентима, или које дистрибуира на начин да је извесно да ће их примити постојећи или потенцијални мали или професионални клијенти морају бити

истините, јасне и да не доводе у заблуду, а маркетиншки материјал мора бити јасно означен као такав.

Информације из става 1. овог члана:

- садрже пословно име и седиште Друштва;
- величина слова при навођењу релевантних ризика у информацијама мора бити барем једнака величини слова која се претежно употребљава за пружене информације, а изгледом странице осигурава се да је такво навођење истакнуто;
- морају бити довољне и приказане тако да ће их вероватно разумети просечан клијент или потенцијални клијент коме су оне упућене или који ће их вероватно примити;
- не смеју сакривати, умањивати нити прикривати важне појединости, наводе или упозорења;
- доследно су представљене на истом језику у свим облицима информација и маркетиншких материјала који се достављају сваком клијенту, осим ако клијент пристане на то да информације прима на више од једног језика;
- ажуриране су и релевантне за коришћена средства комуникације;
- не смеју да садрже назив неког надлежног органа на начин који би наводио или сугерисао одобравање инструмента или услуге Друштва од стране тог органа.

Члан 16.

Друштво обавештава нове и постојеће клијенте да је Друштво, према условима Закона, извршило поновну категоризацију клијената на мале инвеститоре, професионалне инвеститоре или одређене професионалне инвеститоре у складу с Законом.

Друштво обавештава клијенте на трајном носачу података о сваком праву клијента да затражи другачију категоризацију и о свим ограничењима у вези с нивоом заштите клијента које би другачија категоризација подразумевала.

Члан 17.

Ова Правила и процедуре су саставни део Правила и процедура пословања друштва и ступају на снагу осмог дана од дана објављивања на интернет страници Друштва.

Ова Правила се објављују наредног радног дана од дана пријема сагласности Комисије за хартије од вредности на Правила и процедуре пословања Друштва.

Генерални директор

Мина Ђерковић